

кубофутуристичний вибух, продемонстрований у своїх творах О. Богомазовим на виставці «Кільце» 1914 року, залишився поодиноким. На наступних виставках – 1915 і 1916 років – його роботи так само виглядали окремими спалахами...

1. Кульбин Н. Фореггер Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 5–8.
2. Художественная хроника // Искусство в Южной России. – 1914. – № 3–4. – С. 122–124.
3. Вистава «Кольцо» // Сяйво. – 1914. – № 4. – С. 137.
4. Лившиц Б. Полутораглазый стрелец. – М., 1991. – С. 135–136.
5. Крученых Алексей. Наш выход, К истории русского футуризма. – М.: «РА», 1996. – С. 47.
6. Mudrak M. The New Generation and Artistic Modernism in the Ukraine. – Michigan, 1986. – P. 13.
7. Mudrak M. The New Generation and Artistic Modernism in the Ukraine. – Michigan, 1986. – P. 13–14.
8. Лившиц Б. Мы и Запад // Терентьевский сборник. – М., 1996. – С. 250–262.
9. Парнис А. Бенедикт Лившиц и Ф.Т. Маринетти: к истории одной полемики // Там само. – С. 225–249.
10. Савицкая Л.Л. На пути обновления. Искусство Украины в 1890–1910-е годы: Монография. – 2-е изд. – Харьков: ТО «Эксклюзив», 2006. – С. 168.
11. Художественная хроника // Искусство в южной России. – 1914. – №3–4. – С. 122.
12. Хроника. Київський салон // Сяйво. – 1914. – № 3. – С. 106.
13. ДАМК, ф. 18, оп. 1, од. зб. 1472. «Протоколы заседаний правлений за 1914 год», арк. 44.
14. Первая выставка картин в пользу нуждающихся студентов политехников: Каталог выставки. – К., 1908.
15. ЦДАМЛМ України, ф. 360, оп. 1, од. зб. 158, арк. 85–91.
16. Кузьмин Е. Письма из Киева // Аполлон. – СПб., 1914. – № 5.
17. Вистава «Кольцо» // Сяйво. – 1914. – № 4. – С. 137.
18. Художественная хроника // Искусство в Южной России. – 1914. – № 3–4. – С. 122.
19. Кульбин Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 6.
20. Фореггер Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 8.
21. Кульбин Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 6.
22. Фореггер Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 8.
23. Кульбин Н. Виставка «Кольца» // Музы. – 1914. – № 5. – С. 6.
24. Кольцо. Виставка картин: Каталог. – К., 1914. – С. 4.
25. Кольцо. Виставка картин: Каталог. – К., 1914. – С. 5.
26. Богомазов О. Живопись та елементи. – К., 1996. – С. 43.
27. ЦДАМЛМ України, ф. 360, оп. 1, од. зб. 34, арк. 3.
28. Кольцо. Виставка картин: Каталог. – К., 1914. – С. 4.

Ольга СУЛИМЕНКО,
кандидат соціологічних наук

ПРОВІДНІ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ СВІТУ: ТИПОЛОГІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

О. Суліменко. Провідні академії мистецтв світу: типологія, особливості та сучасні тенденції розвитку.

Стаття присвячена функціонуванню сучасних академій мистецтв світу. Зокрема означаються типи провідних академій, окреслюються власні особливості та спільні риси існуючих мистецьких академічних установ, сучасні тенденції їх розвитку. Запропоновано орієнтири для вироблення механізмів міжнародної науково-творчої співпраці Національної академії мистецтв України із зарубіжними академіями. Розглянуто умови членства академій мистецтв у міжнародних об'єднаннях, почесного та іноземного членства академіків у зарубіжних та міжнародних академіях, номінації на отримання почесних титулів і нагород. Виокремлено сталі чинники щодо визначення місця академій мистецтв у просторі крос-культурного обміну.

Ключові слова: провідні академії мистецтв світу, типологія академій мистецтв, міжнародні академії мистецтв, міжнародні об'єднання академій мистецтв, крос-культурна комунікація, міжнародна науково-творча співпраця.

О. Сулименко. Ведущие академии искусств мира: типология, особенности и современные тенденции развития.

Статья посвящена функционированию современных академий искусств мира. В частности обозначаются типы ведущих академий, очерчиваются характерные особенности и общие черты существующих художественных академических учреждений, современные тенденции их развития. Предложено ориентиры для выработки механизмов международного научно-творческого сотрудничества Национальной академии искусств Украины с зарубежными академиями. Рассмотрено условия членства академий искусств в международных объединениях, почетного и иностранного членства академиков в зарубежных и международных академиях, номинации на получение почетных титулов и наград. Выделены постоянные факторы относительно определения места академий искусств в пространстве кросс-культурного обмена.

Ключевые слова: ведущие академии искусств мира, типология академий искусств, международные академии искусств, международные объединения академий искусств, кросс-культурная коммуникация, международное научно-творческое сотрудничество.

O. Sulimenko. The world leading academies of art: typology, characteristics and modern trends of development.

Article is devoted to the problem of modern academies' of art functioning. There is a try of making typology of the world leading academies of art. Main features and commonalities of the academies are determined as well as modern tendencies of their development. Reference points of the ways and mechanisms of international scientific and creative collaboration with foreign academies are offered. Membership terms of the academies of art in the international unions, honorary and foreign membership for academicians at the academies of art abroad, nominations on honorary titles and awards are also considered at the article. Stable elements of defining of own place at the space of cross-cultural interchange of the academies with help of international collaboration between them are assigned.

Key words: leading academies of art of the world, typology of the academies of art, international academies of art, international unions of the academies of art, cross-cultural communication, international scientific and cultural cooperation.

Кожній країні сучасного світу, яка вважається цивілізованою і дбає про збереження власної культурної спадщини та підтримку науково-творчого потенціалу держави, властива наявність спеціалізованих науково-творчих інституцій, котрі опікуються такими завданнями й відіграють визначну роль у культурно-мистецькому процесі. Насамперед маються на увазі академії мистецтв – об'єднання спеціалістів різних мистецьких галузей теоретичного та практичного спрямування, що зробили вагомий внесок у культуру країни і продовжують активно діяти. Конкретизуючи контекст розгляду діяльності провідних академій мистецтв світу, зауважимо, що дана стаття обходить моменти заглиблення в етимологію поняття «академія мистецтв» та здійснення екскурсу в історію його виникнення. Це завдання на високому рівні виконано науковцями-попередниками, які звертались до цієї теми. Мета пропонованої розвідки – визначення типів існуючих у світі академій мистецтв, особливостей та сучасних тенденцій їх розвитку задля подальшої можливості окреслення шляхів і вироблення механізмів міжнародної науково-творчої співпраці.

Незважаючи на розмаїття академій мистецтв у світі та унікальність кожної з них, можна виокремити певні типи, до яких вони тяжіють унаслідок закономірностей історичного та культурного розвитку, державного, політичного устрою та економічної ситуації, як у минулому, так і на сучасному етапі, в країнах, до яких вони належать. Приміром, академії мистецтв країн Західної Європи, таких як Велика Британія та Бельгія, котрі донині називаються королівствами і мають відповідний устрій, носять почесне звання «королівських»; діяльність академій мистецтв країн Близького Сходу з релігійною домінантою, що подекуди відбивається навіть на назвах держав, таких як Ісламська республіка Іран, відбувається в контексті приналежності до певного віросповідання; в країнах Далекого Сходу, де відверто пропагується певний політичний режим, таких як Соціалістична республіка В'єтнам або Китайська Народна Республіка, діють академії мистецтв з відповідним ідеологічним спрямуванням; у Сполучених Штатах Америки з тамтешнім невпинним розвитком капіталу та розповсюдженням його впливу на різні сфери життя країни акцентується увага на

незалежності академій мистецтв від будь-яких втручань з боку спонсорів і меценатів; для академічних інституцій науково-творчого спрямування колишніх республік СРСР характерне успадкування радянської спадщини та підпорядкованість державним органам влади або, на противагу цьому, унікальність структури та складу цих установ у випадку їх виникнення після здобуття країнами незалежності; академіям мистецтв східноєвропейських країн також притаманні два напрямки розвитку: за зразком академій колишніх радянських республік – у разі їх виникнення як провідних мистецьких установ соціалістичних країн та за західноєвропейським типом – у випадку їх заснування задовго до появи країн-сателітів СРСР.

Західноєвропейські академії мистецтв можуть бути як офіційними громадськими організаціями, що підпорядковуються державі й фінансуються з державного бюджету, так і незалежними організаціями зі змішаною формою фінансування (часткові грошові надходження з держбюджету, від спонсорів, меценатів, членські внески, продаж квитків на виставки, покази, вистави, надходження з прибутків музеїв, галерей, крамниць і навіть кав'ярень при академіях). Подекуди вони являють собою об'єднання академій наук та мистецтв або декількох академій мистецького напрямку і незалежно від типу можуть мати статус національної інституції. До першого типу відносяться такі академії, як Академія Афін (Ακαδημία Αθηνών), Академія мистецтв Німеччини (Akademie der Künste), Національна академія мистецтв Італії св. Луки (Accademia Nazionale di San Luca), до другого – Академія красних мистецтв Інституту Франції (Académie des Beaux-Arts de l'Institut de France), Королівська академія мистецтв Великої Британії (Royal Academy of Arts of Great Britain), Королівська академія наук, літератури та мистецтв Бельгії (Académie Royale des Sciences, de Lettres et des Beaux-Arts de Belgique), Королівська фламандська академія наук та мистецтв Бельгії (Flemish Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten).

Серед академій східноєвропейських країн можна виокремити, по-перше, ті, що наближаються до західноєвропейського типу, – незалежні недержавні інституції, засновані в XVII–XVIII ст., подекуди із королівським титулом, а по-друге, ті, які мають спільні риси з академіями мистецтв колишніх країн СРСР, – національні державні організації, засновані на базі академій колишніх соціалістичних держав. Перший тип представлено Академією наук і мистецтв Боснії та Герцеговини (Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine), Македонською академією наук та мистецтв (Македонска Академија на Науките и Уметностите), Польською академією мистецтв та наук (Polska Akademia Umiejetnosti), Румунською академією наук та мистецтв (Academia Româna), Сербською академією наук та мистецтв (Српска академија наука и уметности). До другого типу належать, приміром, національна державна Словенська академія наук і мистецтв (Slovenska akademija znanosti in umetnosti), Національна хорватська академія наук та мистецтв, створена на основі Югославської академії наук та мистецтв (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti), Державна національна Болгарська академія наук із підпорядкованим їй Інститутом мистецтв (Българска академия на науките), Академія наук Чехії, до складу якої входить Інститут історії мистецтв (Academie ved Ceske Republice) – державна національна академія, створена на базі колишньої академії наук Чехословаччини.

Академії мистецтв колишніх радянських республік, як правило, є національними державними організаціями. Подекуди вони унікальні за своєю структурою та складом, як, наприклад, Російська академія мистецтв (Российская академия художеств), що включає в себе музеї, творчі майстерні, науково-дослідні інститути, освітні установи тощо, та Національна академія мистецтв України, представлена видатними теоретиками та практиками всіх мистецьких напрямків, із науково-дослідними інститутами у своєму складі.

Щодо академій мистецтв Близького Сходу, зокрема країн ісламського світу, то для них характерні своєрідна спрямованість і структура, як правило, зумовлені релігійними чинниками. Типовим прикладом неосвітньої мистецької установи цих країн є Іранська академія мистецтв, основним завданням якої є пропаганда та поширення мусульманських цінностей шляхом культури та мистецтва. Офіційно Іранська академія мистецтв є незалежною установою, але фактично підпорядковується Президенту країни, який водночас обіймає посаду Президента академії, що фінансується безпосередньо з його бюджету.

Академії мистецтв країн Далекого Сходу – комуністичних та соціалістичних республік – мають свою специфіку, пов'язану з політичним режимом. Зазвичай вони

є державними, підпорядковуються керівництву країни і виконують функцію пропаганди політичної ідеології.

Як окремий тип академій мистецтв можна також виділити відповідні інституції США, Канади та Австралії – багатодисциплінарні незалежні недержавні установи зі змішаною формою фінансування. Серед них – Американська академія мистецтв та наук (The American Academy of Arts and Sciences), Академії мистецтв, гуманітарних і точних наук Канади (The Academies of the Arts, Humanities and Sciences of Canada), Академія мистецтв і наук Квінсленду (Queensland Academy of Arts and Sciences). Найчастіше академії такого типу являють собою об'єднання академій наук та мистецтв або академій різних мистецьких напрямків і відрізняються від інших типів академій своїм персональним академічним складом. Приміром, до складу Академії мистецтв і наук Квінсленду входять стипендіати, члени та члени-кореспонденти, які сплачують щорічні внески. До Академії мистецтв, гуманітарних і точних наук Канади – звичайні члени, іноземні члени, спеціально обрані члени, члени секції мистецтв та інституційні члени. Американську академію мистецтв та наук становлять американські дійсні члени та іноземні почесні члени.

На початку 1980-х років з'явилися новітні форми сучасних академій – міжнародні академії мистецтв – недержавні, неприбуткові організації, що включають у себе дійсних, почесних та іноземних членів незалежно від національності чи місця проживання, з довготривалою академічною перевагою у сфері власної діяльності, які зробили вагомий інтелектуальний внесок у минулому і продовжують працювати над розвитком європейської або світової науки, освіти та культури на даному етапі. Прикладом таких організацій можуть виступати Академія Європи (The Academy of Europe / Academia Europaea), де громадяни європейських країн є дійсними, а решта – іноземними членами; Західноєвропейська академія наук і культури (Westeuropäische Akademie der Wissenschaften und Kultur) – незалежна науково-творча організація, вільний союз дослідників та творчих особистостей, серед засновників якої – члени академій, наукових товариств, відомі науковці світу; Європейська академія мистецтв, точних та гуманітарних наук (European Academy of Arts, Sciences and Humanities) – неурядова, неприбуткова організація, яка обирає своїх членів з національних та міжнародних академій, а також залучає до своїх лав володарів значущих міжнародних нагород – лауреатів Нобелівської премії, президентів, віце-президентів та вчених секретарів національних академій.

Показовим критерієм для визначення типів академічних установ може слугувати ступінь їх здатності до інтеграції. Якщо західні академії мистецтв, які мають довготривалу історію міжнародної діяльності, зазвичай входять до всесвітніх спілок і об'єднань, то аналогічні науково-творчі установи країн Східної Європи, що певний час перебували за так званою «залізною завісою», тільки починають рухатись у цьому напрямку, а щодо країн колишнього СРСР, то внаслідок тієї самої причини спостерігаються лише поодинокі випадки членства академій мистецтв у міжнародних об'єднаннях. Одним з глобальних об'єднань академій світу є Міжнародна спілка академій (International Union of Academies) – федерація національних академій або груп академій, науково-дослідницьких інститутів, котрі мають одним зі своїх основних завдань здійснення міжнародного співробітництва. Аналогічним об'єднанням у масштабах Європи є федерація національних академій точних і гуманітарних наук, європейська неурядова, некомерційна організація, яка складається з 53 членів-академій 40 країн Європи і має назву ALLEA – All European Academies (Усі європейські академії).

Задля визначення власного місця в розгалуженій та мобільній сучасній системі міжнародних взаємовідносин академій мистецтв слід виокремити сталі реалії, на які вона спирається і якими керується. Ними можуть бути: умови членства академій у міжнародних об'єднаннях; положення щодо набуття почесного та іноземного членства академіків у зарубіжних і міжнародних академіях; номінації на отримання почесних титулів та нагород. У поданих нижче таблицях наведено приклади деяких з них.

**Інформаційна довідка
про можливості членства у міжнародних об'єднаннях академій**

Організація	Керівництво	Умови членства
<p>АЛЛЕА (Усі європейські академії) / ALLEA (All European Academies). Федерация національних академій точних і гуманітарних наук – європейська неурядова, некомерційна організація, створена в 1994 році; складається з 53 членів-академій 40 країн Європи. Мета діяльності: сприяти співпраці та взаємобмінну інформацією і досвідом між академіями країн Європи, задовольняти інтереси наукових та освітніх спільнот, європейських політичних організацій і громадськості, відстоювати високі наукові та етичні стандарти, незалежність наукових поглядів від комерційних та ідеологічних інтересів.</p> <p>Міжнародна спілка академій / International Union of Academies – федерація національних академій або груп академій, науково-дослідницьких інститутів, котрі мають одним зі своїх завдань здійснення міжнародного співробітництва. Створена за ініціативою Французького освітнього товариства Académie des Inscriptions et Belles-Lettres у 1919 році. Статут ухвалено того ж року на першому зібранні представників у Парижі, доповнено і затверджено в 1920 р. під час другої зустрічі, а також обрано першого президента спілки – Генрі Пірена / Henri Pirenne, визначено адміністративну базу спілки – Королівську академію наук, літератури та мистецтв Бельгії / Académie royale des sciences, des lettres et des Beaux-Arts de Belgique (Брюссель) та створено адміністративний секретаріат. Діяльність організації здійснюється в рамках законів Бельгії (головний офіс знаходиться в Брюсселі) на засадах співпраці з ЮНЕСКО та її окремим підрозділом CIPSH. Серед членів спілки – Національна академія наук України.</p>	<p>Президія: президент (Юрій Енгельбрехт / Jüri Engelbrecht – професор фізики і математики), віцепрезидент (Ніколас Манн – почесний професор з питань дослідження епохи Ренессансу); керівний комітет – складається з 9 дійсних членів-академій.</p> <p>Президент – Міклош Марот / Miklós Maróth (Угорська академія наук / Magyar Tudományos Akadémia); Віцепрезиденти – Януш Козловський / Janusz Kozłowski (Польська академія мистецтв і наук / Polska Akademia Umiejetnosci), Ліз Ханестад / Lise Hannestad (Данська королівська академія наук / Det Kongelige Danske Videnskabsnernes Selskab).</p>	<p>Академії європейських країн, діяльність яких пов'язана з точними та гуманітарними науками, включаючи соціальні науки, можуть бути членами АЛЛЕА в тому випадку, якщо вони представляють державні наукові інтереси, відіграють загальнонаціональну роль усередині країни та визнані міжнародними організаціями точних і гуманітарних наук, такими як Міжнародна наукова фундація (International Science Foundation), Міжнародна академічна спілка (International Academic Union), Міжнародна рада з питань науки (International Council for Science / ICSU) або іншими подібними міжнародними організаціями (витяг зі Статуту, виправленого та доповненого Генеральною Асамблеєю 2009 року. Стаття 3. Членство). На Генеральній асамблеї 2009 р. зокрема зазначалося, що АЛЛЕА має розширювати контакти із зацікавленими сторонами наукової громадськості Європи. Національні академії та науково-дослідницькі інститути можуть бути визнані членами спілки згідно з процедурою членства, зазначеною у Статуті. Запит на членство подається претендентами за посередництвом делегатів академії трьох різних країн, які є дійсними членами спілки. Рішення приймається Генеральною асамблеєю за підтримки нового члена більшістю (трьома чвертями) голосів, поданих усно або шляхом кореспонденції.</p>

Інформаційна довідка про можливості, строки, умови та форми подання заявок на отримання премій

Інформація про академію	Премія / нагорода	Грошова цінність / еквівалент	Вимоги до кандидата	Строки та умови подання заявок
Академія красних мистецтв Інституту Франції / Academie des Beaux-Arts de l'Institut de France.	П р и з Поля-Луї Вейлера.	Гран-Прі – 15220 євро; Другий приз – 6850 євро; Третій приз – 3800 євро; 2 призи журі – 2280 євро.	Нема вікових або національних обмежень, відкритий для живописців та скульпторів різних країн світу. Конкурс. З 5 призів мінімум 2 надаються іноземним митцям.	Початок реєстрації – 3 квартал кожного поточного року.
Академія красних мистецтв Інституту Франції / Academie des Beaux-Arts de l'Institut de France.	П р и з П'єра Кардена.	5 призів по 7600 євро.	Для живописців, скульпторів, архітекторів, граверів, композиторів, кінематографістів. За досягнення.	Початок реєстрації – за оголошенням. Подається за рекомендацією секцій академії.
Академія красних мистецтв Інституту Франції / Academie des Beaux-Arts de l'Institut de France.	Приз Нахед Ойе.	2 щорічні призи по 15 200 євро.	Видатні досягнення в галузях живопису, скульптури, графіки, кінематографа.	Початок реєстрації – за оголошенням.

Підсумовуючи вищезазначене, доцільно наголосити на основних моментах, пов'язаних із типологією, особливостями та сучасними тенденціями розвитку провідних академій мистецтв світу.

Умовно академії мистецтв можна поділити на західноєвропейські, східноєвропейські (ті, що наближаються до західноєвропейського типу, і ті, що успадкували академічні традиції республік колишнього СРСР), американські, канадські та австралійські, які за спільними рисами, як видається, правомірно об'єднати в один тип, академії Далекого та Близького Сходу, а також ті, що виникли на теренах колишніх радянських республік. Незалежно від типу, вони подібні одна до одної за внутрішньою структурою та складом.

Структурними елементами академій, як правило, є секції та науково-дослідні інститути, подекуди музеї, бібліотеки, видавництва або видавничі відділи. Керівний орган зазвичай представлений президентом, одним, двома або трьома віцепрезидентами, апарат очолює головний вчений секретар, подекуди в його складі працює один або декілька радників та скарбник. Академічний склад включає в себе дійсних, почесних та іноземних членів.

Завдання академій мистецтв різних типів також збігаються за своєю сутністю і в основному передбачають збереження культурної спадщини, сприяння розвитку мистецтва, науки, освіти та дослідницької сфери, підтримку та репрезентацію національної культури за кордоном і розвиток міжнародних зв'язків у сфері мистецтва та науки. Серед сучасних тенденцій розвитку існуючих у світі академій мистецтв спостерігається прагнення до інтеграції та різнобічної міжнародної співпраці, внаслідок чого виникають міжнародні академії мистецтв та світові або європейські об'єднання академій.

Загалом, на сучасному етапі академії мистецтв світу перебувають у процесі невинного розвитку, як і культури країн, до яких вони належать. Тому визначення типології, особливостей і тенденцій розвитку академій мистецтв дає можливість віднайти місце кожної з них у просторі культурного обміну та взаємозбагачення, участі в міжнародній співпраці.

1. Безгін І.Д. Три академії // *Стиль & ДОМ*. – 2005. – № 4. – С. 124–130.

2. Безгін І.Д. Академії художеств – 250 років // *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки: Мистецькі обрії 2008 / ПСМ Академії мистецтв України*. – К.: Музична Україна, 2008. – Вип. 1 (10). – С. 363–365.

3. Щербак В.А. Петербурзька академія мистецтв // *Українська академія мистецтва: Дослідницькі та науково-методичні праці*. – К.: ТОВ «Діа», 2004. – Вип. 11. – С. 84–93.

4. Pevsner N. *Academies of Art: Past and Present*. – Michigan: The University Press, 1940. – 323 p.

Володимир ПЕТРАШИК
мистецтвознавець

МИСТЕЦЬ ТА ПЕДАГОГ

Мистецтво графічного дизайну широко презентовано в Україні творчістю професора Віталія Шості та його школи: вчора, сьогодні і завтра. Мистець, який починав своє творче сходження ще наприкінці 1960-х рр. відстоюючи та пропагуючи графічний дизайн у Київському державному художньому інституті (тепер Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури) серед учнів та колег. В оточенні тогочасного «совкомислячого» керівництва закладу це було зробити не просто, але В. Шостя торував шлях, вишукував шпаринки – таким чином, відроджуючи в закладі справу графічного дизайну, який був заснований видатним плакатистом Європи Жюлем Шере у 1860-х рр., пізніше підхоплений художником Анрі Тулуз-Лотреком, а в Україні ще на початку ХХ століття – Василем Кричевським.

А все розпочиналося в 1968 р. з Міжнародної виставки плакату у Варшаві, куди В. Шостя прибув побачити твори «метрів» світового плакату, серед яких був японець – Фукуда, поляки – Вальдемар Свежий, Генрік Томашевський, представники Німеччини, Фінляндії та багато інших. В. Шості вдалося також й особисто познайомитися з багатьма майстрами світу, які брали участь у такого роду біенале. Крім того, проф.